

DON SCRÚDAITHEOIR

SCRÚDUIMHIR

Iomlán
na Marcanna

Coimisiún na Scrúduithe Stáit

SCRÚDÚ AN TEASTAIS SHÓISEARAIGH, 2016

GAEILGE – GNÁTHLEIBHÉAL

(240 marc)

DÉARDAOIN, 9 MEITHEAMH – MAIDIN 9.30 – 11.30

STAMPA AN IONAIID

DON SCRÚDAITHEOIR

1. Móriomlán na n-iomlán
bun leathanaigh.

Nóta:

Ní mór don mharc ag 1 thuas a bheith
mar an gcéanna leis an **IOMLÁN**
sa ghreille ar dheis.

DON SCRÚDAITHEOIR

ROINN	CEIST	MARC
II	1	
	2	
	3	
III	4	
	5	
	6	
IOMLÁN		
CLUASTUISCINT		
MÓRIOMLÁN		
GRÁD		

ROINN I – CLUASTUISCINT

	CUID A		CUID B		CUID C	
Ceist	1	2	1	2	1	2
Marc						

N. B. Bíodh na freagraí i nGaeilge ach amháin nuair nach gá sin.

CUID A

Cloisfidh tú giota cainte ó bheirt daoine óga sa chuid seo. Cloisfidh tú gach giota díobh **faoi dhó**. Beidh sos tar éis gach giota a chloisfidh tú chun seans a thabhairt duit na ceisteanna a bhaineann le gach giota cainte a fhreagairt. Éist go cúramach leis na giotaí cainte agus líon isteach an t-eolas atá á lorg sna greillí ag **1** agus **2** thíos.

1. An Chéad Chainteoir

Ainm	Síle Ní Dhonnabháin
Cad as do Shíle?	
Cén obair a dhéanann tuismitheoirí Shíle?	
Cár ghlac sí páirt i seó faisin?	

2. An Dara Cainteoir

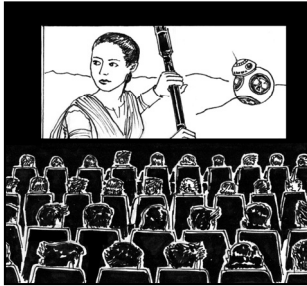
Ainm	Seán Ó Duibhir
Cén bhliain a rugadh Seán?	
Cé leis a bhfuil Seán ina chónaí?	
Cathain a bhíonn Seán i mBéal Feirste lena mháthair?	

CUID B

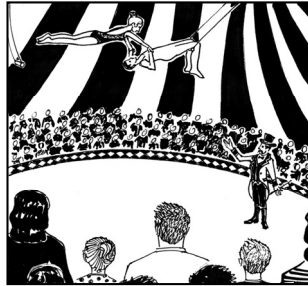
Cloisfidh tú fógra agus píosa nuachta sa chuid seo. Cloisfidh tú gach ceann díobh **faoi dhó**. Éist go cúramach leo. Beidh sos tar éis gach ceann a chloisfidh tú chun seans a thabhairt duit na ceistanna a bhaineann le gach ceann acu a fhreagairt.

1.

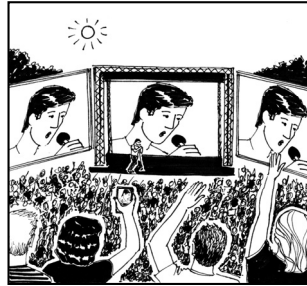
Fógra

(a)

(b)

(c)

(d)

(a) Cén pictiúr a théann leis an bhfógra seo?

☐

(b) Cathain a bheidh Scléip ar siúl?

(a) anocht

(b) Dé Sathairn seo chugainn

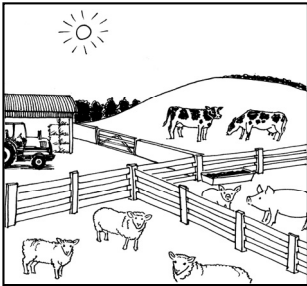
(c) i rith na seachtaine

(d) Dé Domhnaigh seo chugainn

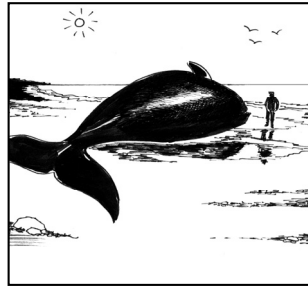
☐

2.

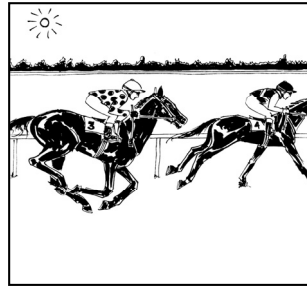
Píosa Nuachta

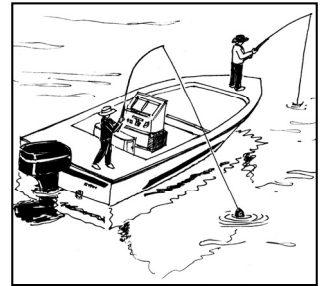
(a)

(b)

(c)

(d)

(a) Cén pictiúr a théann leis an bpíosa seo?

☐

(b) Cé mhéad méadar ar fad a bhí an míol mór?

(a) beagnach trí mhéadar déag

(b) beagnach ceithre mhéadar déag

(c) beagnach cúig mhéadar déag

(d) beagnach sé mhéadar déag

☐

CUID C

Cloisfidh tú **dhá** chomhrá sa chuid seo. Cloisfidh tú gach comhrá díobh **faoi dhó**. Cloisfidh tú an comhrá ó thosach deireadh an chéad uair. Ansin cloisfidh tú é ina **dhá** mhír an dara huair. Beidh sos tar éis gach míre díobh chun seans a thabhairt duit an cheist a bhaineann leis an mír sin a fhreagairt.

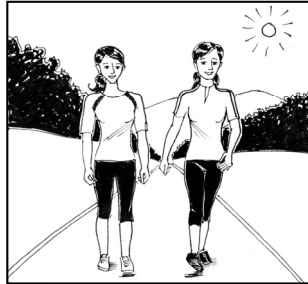
1.

Comhrá a hAon

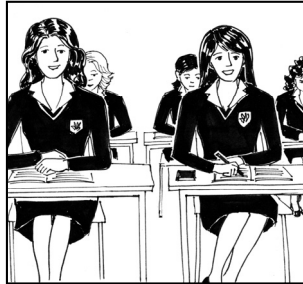
An Chéad Mhír

(a)

(b)

(c)

(d)

(a) Cad a bhí á dhéanamh ag Méabh agus Áine?

An Dara Mír

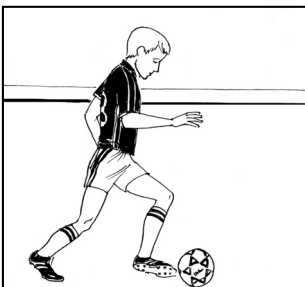
(b) Cathain a thosóidh Méabh an post samhraidh?

- (a) amárach
- (b) arú amárach
- (c) i gceann seachtaine
- (d) i gceann coicíse

2.

Comhrá a Dó

An Chéad Mhír

(a)

(b)

(c)

(d)

(a) Cad a fuair Máнас?

An Dara Mír

(b) Cad a cuireadh ar ingne na méar agus na gcos?

- (a) salachar
- (b) péint
- (c) bindealán
- (d) gaineamh

ROINN II – LÉAMHTHUISCINT

Freagair gach ceist. Scríobh na freagraí ar na ceistanna sna spásanna cuí ar an gceistpháipéar seo.

CEIST 1. Meaitseáil na pictiúir agus na fógraí/comharthaí sna boscaí thíos agus scríobh na litreacha is fearr a fhreagraíonn do na huimhreacha, dar leat, sna spásanna cuí ar an ngreille. (30 marc)

1 **Iarnród Éireann**
Ar fáil
Clár ama an tsamhraidh

2 **Aire!**
Madra Faire

3 **Comórtas Fichille**
Fáilte roimh chách

4 **Traenáil iománaíochta**
Tar éis scoile inniu

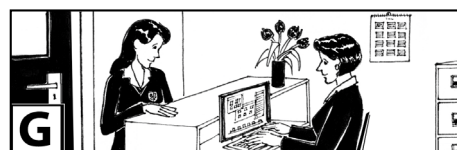
5 **Seomra staidéir**
Ciúnas, le do thoil.

6 **Oifig an Rúnaí**
Ar oscailt
9 a.m. - 4 p.m.

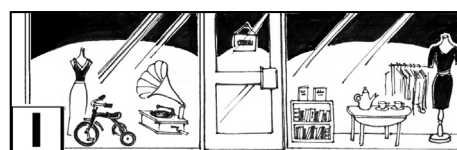
7 **Eastát Nua Tithíochta**
Cúpla teach fágtha
Fón: 073-4370568

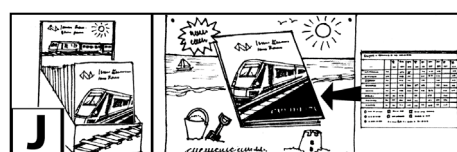
8 **Siopa athlámhe**
Gach sórt earra ar díol.

9 **Togha scannán anocht**
7.30 p.m.
Halla na Scoile

10 **Comórtas Dairteanna**
Oíche Dé Máirt
Óstán Uí Mhuirí

Uimhir	Litir
1	
2	
3	
4	
5	
6	
7	
8	
9	
10	

Don Scrúdaitheoir
Iomlán reatha➔

CEIST 2. Freagair do rogha **dhá** cheann de (a), (b), (c).

(30 marc)

(a) Léigh an **fógra** seo a leanas agus freagair na ceisteanna a ghabhann leis.

(15 mharc)

Siopa Spóirt Uí Shé

**Sladmhargadh ar siúl
Ag críochnú
Déardaoin 26 Iúil**

Gach saghas trealamh spóirt ar díol ar phraghsanna dochreidte!

Siopa ar oscailt

- Dé Luain - Dé hAoine: 9.00 a.m. – 6.00 p.m.
- Dé Sathairn: 9.00 a.m. – 5.00 p.m.
- Dé Domhnaigh: 11.00 a.m. – 4.00 p.m.

Ar Leathphraghas

- Bróga peile
- Cultacha snámha
- Bróga reatha lúthchleasaíochta

Lacáiste 30%

- Galf - málaí, liathróidí agus maidí gailf
- Iománaíocht – camáin agus clogaid
- Peil ghaelach – stocaí agus lámhainní

Teagmháil

Fón: 021-726 9782 **Ríomhphost:** eolas@siopaspoirhuishe.ie

Brabhsáil: www.siopaspoirhuishe.ie

(i) Cathain a bheidh an sladmhargadh ag críochnú?

(ii) Cén t-am a bhíonn an siopa ar oscailt ón Luan go dtí an Aoine?

(iii) Luaigh **dhá** rud atá ar díol ar leathphraghas.

--

Foras na Gaeilge

Foras na Gaeilge

Leabhair Ghaeilge i gcomhair na Nollag

Ar díol i siopaí leabhar ar fud na tíre

Páistí

Sraith nua de cheithre leabhar
Oiriúnach do naíonraí agus do ranganna naíonán
Is féidir éisteacht leis na leabhair ar dhlúthdhioscaí agus ar DVD

Déagóirí

Úrscéalta bleachtairachta agus eachtraíochta
Leabhair faoin gceol agus faoin spórt
Closleabhair ar dhlúthdhioscaí

Foghlaimoirí fásta

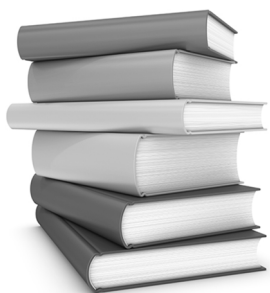
Leabhair do dhaoine fásta ar bheagán Gaeilge
Éasca a thuiscint
Na focail nua mínithe ar gach leathanach

Cainteoirí líofa

Gach saghas leabhar
Gearrscéalta, úrscéalta, filíocht, stair, rómánsaíocht, etc.

Tuilleadh eolais

Fón: 01-7578013 **Ríomhphost:** eolas@forasnagaeilge.ie **Brabhsáil:** www.forasnagaeilge.ie

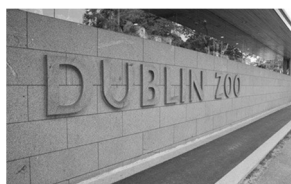

(i) Cá bhfuil na leabhair Ghaeilge ar díol?

(ii) Conas is féidir le páistí éisteacht leis na leabhair?

(iii) Luaigh **dhá** shaghas leabhar atá ar fáil do chainteoirí líofa.

Zú Bhaile Átha Cliath

Suite i bPáirc an Fhionnuisce

Fáilte Roimh Chách

An Zú!

- Bunaíodh Zú Bhaile Átha Cliath in 1831
- Níos mó ná 400 ainmhí ó thíortha éagsúla
- Is féidir picnic, breithlá nó bainis a bheith agat ann!

Áiseanna

- Cathaoireacha rothaí ar fáil do dhaoine faoi mhíchumas
- Bialann: ceapairí, sceallóga agus píotsa
- Siopa: t-léinte, leabhair, málaí agus bréagáin

Costas na dTicéad

- Duine fásta - €16.80
- Páiste - €12.00
- Páiste faoi 3 bliana - Saor in aisce

Tuilleadh Eolais

Fón: 01-185049 Ríomhphost: eolas@zubhaileathacliath.ie

Brabhsáil: www.zubhaileathacliath.ie

(i) Cathain a bunaíodh Zú Bhaile Átha Cliath?

(ii) Luaigh **dhá** rud atá ar díol sa siopa.

(iii) Cén costas atá ar thicéad do dhuine fásta?

Micheál D. Ó hUiginn – Uachtarán na hÉireann

1. Is é Micheál D. Ó hUiginn Uachtarán na hÉireann i láthair na huaire. Toghadh mar uachtarán é ar an 11 Samhain, 2011. Is é ár naoú huachtarán é. Cosúil le gach Uachtarán a bhí ar Éirinn roimhe, tá sé ina chónaí in Áras an Uachtaráin i bPáirc an Fhionnuisce i mBaile Átha Cliath. Tá clú agus cáil air mar pholaiteoir agus mar scoláire.

2. Rugadh an tUachtarán Ó hUiginn i gCathair Luimnigh ar an 18 Aibreán, 1941 ach d'fhás sé suas ar fheirm in aice le Cora Chaitlín, Co. an Chláir. D'fhreastail sé ar bhunscoil Bhaile an Chathraigh agus ina dhiaidh sin ar Choláiste Fhlannáin, in Inis. D'oibrigh sé i monarcha agus mar chléireach bainc sular fhreastail sé ar Ollscoil na hÉireann, Gaillimh. Ina dhiaidh sin rinne sé staidéar in Ollscoil Mhanchain i Sasana agus in Ollscoil Indiana i Meiriceá freisin.

3. Ba léachtóir é in Ollscoil na hÉireann, Gaillimh. Bhí suim ar leith aige sa pholaitíocht agus a bheith ag obair ar son na gnáthmhuintire agus ar son daoine faoi mhíbhuntáiste. Ní haon ionadh mar sin gur toghadh mar ionadaí poiblí é. Chaith sé naoi mbliana mar Sheanadóir i Seanad Éireann agus cúig bliana is fiche mar Theachta Dála i nDáil Éireann.

4. Bhí sé ina Aire Ealaíon, Cultúir agus Gaeltachta idir na blianta 1993 agus 1997. Chuir sé an-bhéim ar scannánaíocht agus ar ealaíona na hÉireann. Is faoina stiúir a bunaíodh TG4 i 1996. Labhair sé amach i gcónaí ar son chearta an duine. In 2014, thug sé cuairt oifigiúil ar Shasana, an chéad Uachtarán Éireannach a rinne sin.

5. Tá sé pósta le Sabina. Tá ceathrar clainne acu. Is aisteoir í a bhean chéile. Is file cumasach é Micheál D. Ó hUiginn agus tá ceithre leabhar filíochta scríofa aige. Craoltóir is ea é freisin agus rinne sé clár faisnéise bunaithe ar shaol an iar-pholaiteora an Dr Nollaig de Brún. Cinnte is duine cróga, cumasach agus inspioráideach é.

A Shoilse, Uachtarán na hÉireann

(i) Cathain a toghadh Micheál D. Ó hUiginn mar Uachtarán na hÉireann? (Alt 1)

(ii) Ainmnigh post **amháin** a bhí ag Micheál D. Ó hUiginn sular fhreastail sé ar an ollscoil. (Alt 2)

(iii) Cé mhéad bliain a chaith sé mar Theachta Dála i nDáil Éireann? (Alt 3)

(iv) Cad a rinne Uachtarán na hÉireann in 2014? (Alt 4)

(v) Cé mhéad leabhar filíochta atá scríofa ag Micheál D. Ó hUiginn? (Alt 5)

Don Scrúdaitheoir
Iomlán reatha →

+

=

Príosún Chill Mhaighneann

1. Tógadh Príosún Chill Mhaighneann sa bhliain 1796. Tá sé suite trí chiliméadar go leith ó lár Bhaile Átha Cliath. “An príosún nua” an t-ainm a tugadh air ar dtús mar bhí seanphríosún eile in aice láimhe. Bhí sé ar cheann de na príosúin ba mhó san Eoraip ag an am. Tá áit lárnach ag Príosún Chill Mhaighneann i stair na hÉireann.

2. Sna blianta tosaigh, go háirithe, bhí saol an-dian ag na príosúnaigh ann. Bhíodh fí, mná agus páistí le chéile in aon chillín beag amháin. Ba mhinic a bhíodh cúigear i ngach cillín. Ní raibh teas ar bith sna cillíní agus bhí siad an-tais. Bhíodh na príosúnaigh fuar agus sa dorchadas formhór an ama. Fuair gach cillín coinneal amháin gach coicís.

3. Bhí formhór na gceannairí ar gach éirí amach ó 1798 go dtí 1916 ina bpríosúnaigh i bPríosún Chill Mhaighneann. Bhí Robert Emmet ann in 1803. Bhí Charles Stewart Parnell ann ar feadh breis agus sé mhí idir 1861 agus 1862. Chaith ceannairí Éirí Amach na Cásca 1916 tamall ann freisin sular cuireadh chun báis iad ansin. Bhí Éamonn de Valera ar dhuine de na príosúnaigh ba dhéanaí i bPríosún Chill Mhaighneann. Dúnadh an príosún i 1924.

4. Bhí plean ann i 1936 Príosún Chill Mhaighneann a leagan go talamh ach bhí sé róchostasach ag an am é sin a dhéanamh. Ansin i 1960 tháinig grúpa deonach le chéile agus thosaigh siad ar an áit a ghlanadh suas agus a réiteach. Bhí an obair mall agus ní raibh mórán airgid ar fáil. Bhí an obair sin go léir críochnaithe faoin mbliain 1971.

5. Tá clú agus cáil ar Phríosún Chill Mhaighneann anois. Tá sé ina ionad mór turasóireachta. Tugann a lán turasóirí ón tír seo agus ó thíortha thar lear cuairt air gach bliain. Tugann treoraithe na turasóirí timpeall an phríosúin. Níl aon phríosúnach ansin anois ach tá an áit lán de stair na hÉireann. Is minic a thugtar “Bastille na hÉireann” ar Phríosún Chill Mhaighneann.

(i) Cá bhfuil Príosún Chill Mhaighneann suite? (Alt 1)

(ii) Cé mhéad duine a bhíodh i ngach cillín go minic? (Alt 2)

(iii) Cá fhad a chaith Charles Stewart Parnell ann? (Alt 3)

(iv) Cén fáth nár leagadh an príosún i 1936? (Alt 4)

(v) Conas atá clú agus cáil ar Phríosún Chill Mhaighneann anois? (Alt 5)

CEIST 4.

(20 marc)

Luaigh na pointí seo a leanas ar an gcárta:

-
- A black and white line drawing of a young boy with dark hair, wearing a long-sleeved shirt, sitting at a desk and writing a letter. He is holding a pen in his right hand and has his left hand on the paper. On the desk, there is an open book or notebook showing a picture of a landscape with mountains and trees. In the background, there is a window with several small rectangular panes, and outside the window, a large mountain peak and some dark, silhouetted trees are visible.

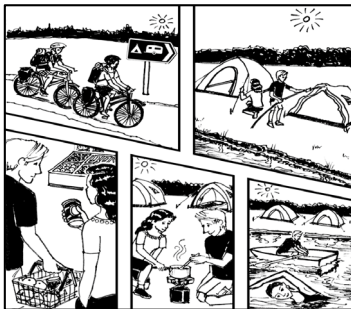
[illegible]

Don Scrúdaitheoir Iomlán reatha →	+	=
---	----------	----------

CEIST 5.

(20 marc)

Is tusa Máire *nó* Brian sna pictiúir thíos. Scríobh cuntas / blog faoi na rudaí a tharla sna **pictiúir 1 - 3**.

Pictiúr 1

Cuireadh dul ag campáil

Pictiúr 2

Glacadh leis an gcuireadh

Pictiúr 3

Eolas faoin gcampáil

Pictiúr 4

Cuntas / blag

Luaigh sa chuntas / sa bhlag:

- an fáth a raibh tú ar an bhfón (Pictiúr 1)
- cad a tharla ansin (Pictiúr 2)
- cuntas ar an deireadh seachtaine ag campáil. (Pictiúr 3)

Cuntas / Blag

Deireadh seachtaine ag campáil

[illegible]

Don Scrúdaitheoir
Iomlán reatha→

 $+$

=

Téigh ar aghaidh
go dtí an chéad
cheist eile ar
Leathanach 14

Litir

Chuaigh tú ag siopadóireacht le do chara agus tharla timpiste duit. Scríobh litir chuig do dheirfiúr atá ag obair i Londain agus inis di cad a tharla.

Luaigh na pointí seo sa **litir**:

- conas a chuaigh sibh go dtí an t-ionad siopadóireachta
- cad a tharla san ionad siopadóireachta
- cad a tharla nuair a tháinig an bainisteoir
- cad a tharla san ospidéal.

Scríobh an litir sa bhosca ar lch 15.

Don Scrúdaitheoir Iomlán reatha →	+	=	
--------------------------------------	---	---	--

Ceist 6. (a)

LITIR

N.B. Bíodh leagan amach cuí ar do litir, i.e. seoladh, dáta, beannú, agus críoch oiriúnach.

Seoladh:

Dáta:

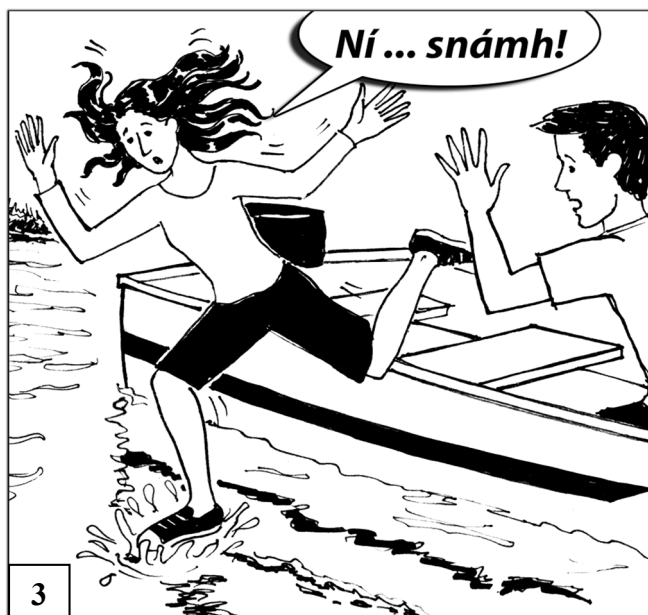
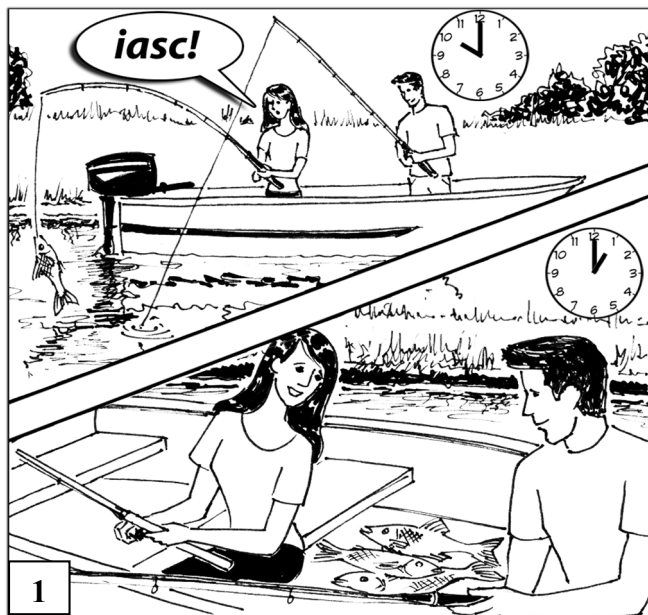
Beannú: _____

This image shows a single sheet of white paper with horizontal blue or grey ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are approximately 20 lines visible. The paper has a slight shadow on the right side, suggesting it's resting on a surface. There is no handwriting or other markings on the paper.

Críoch:

(b) **Alt / Cuntas** (15 líne nó mar sin).

Is tusa Eithne *nó* Liam, duine de na daoine óga sna pictiúir thíos. Scríobh síos an scéal atá léirithe sa tsraith pictiúr. Is tusa atá ag insint an scéil.

Scríobh an freagra sa bhosca ar lch 17.

Ceist 6. (b)
ALT / CUNTAS

[illegible]

Leathanach Bán

Leathanach Bán

Leathanach Bán